

EXAMENUL DE BACALAUREAT – 2007
**Proba scrisă la MATEMATICĂ
PROBA D**
Varianta 092

Profilul: Filiera Teoretică: sp.: matematică-informatică, Filiera Vocațională, profil Militar, Specializarea: specializarea matematică-informatică

- ♦ Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu. Timpul efectiv de lucru este de 3 ore.

La toate subiectele se cer rezolvări cu soluții complete

SUBIECTUL I (20p)

- (4p) a) Să se determine $a \in \mathbf{R}$ astfel încât dreptele $y = 2x + 1$ și $y = ax + 5$ să fie paralele.
- (4p) b) Să se determine valoarea numărului $\cos^2 2007\pi - \sin^2 2007\pi$.
- (4p) c) Să se determine ecuația cercului care are pe AB diametru unde $A(-4, 0)$ și $B(4, 4)$.
- (4p) d) Să se determine numerele reale a și b astfel încât vectorii $\vec{v} = \vec{i} + a\vec{j} + \vec{k}$ și $\vec{w} = b\vec{i} + 3\vec{j} + \vec{k}$ să fie coliniari.
- (2p) e) Să se determine modulul numărului complex $(1+i)^8$.
- (2p) f) Să se determine aria triunghiului ABC cu lungimile laturilor de 5,6,7.

SUBIECTUL II (30p)

1.

- (3p) a) Să se calculeze media aritmetică a elementelor mulțimii $P = \{11, 12, 13, \dots, 18\}$.
- (3p) b) Să se determine câte progresii aritmetice de trei elemente cu rația strict pozitivă se pot forma cu elementele mulțimii $P = \{11, 12, 13, \dots, 18\}$.
- (3p) c) Să se afle câte numere naturale satisfac relația $n^2 - 6n + 5 \leq 0$.
- (3p) d) Să se determine câtul împărțirii polinomului $f = X^6 - 1$ la polinomul $g = X^2 + X + 1$.
- (3p) e) Să se determine probabilitatea ca un element $n \in \{1, 2, 3, 4\}$ să verifice relația $3^n > 4n + 5$.

2. Se consideră funcția $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x) = e^x + e^{-x}$.

- (3p) a) Să se calculeze $f'(x)$, $x \in \mathbf{R}$.
- (3p) b) Să se determine $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - 2}{x}$.
- (3p) c) Să se determine numărul punctelor de extrem local ale funcției f .
- (3p) d) Să se calculeze valoarea minimă a funcției f pe $\mathbf{R}$.
- (3p) e) Să se determine $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{e^n} \int_0^n f(t) dt$.

SUBIECTUL III (20p)

Se consideră mulțimea $G = \left\{ \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix} \mid a, b \in \mathbf{R}, \quad a^2 + b^2 = 1 \right\}$, matricele

$$I_2 = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} \text{ și } M(x) = \begin{pmatrix} \cos x & \sin x \\ -\sin x & \cos x \end{pmatrix}, \quad x \in \mathbf{R}.$$

- (4p) a) Să se arate că $I_2 \in G$ și $M(x) \in G$, $\forall x \in \mathbf{R}$.
- (4p) b) Să se arate că dacă $A, B \in G$ atunci $A \cdot B \in G$.
- (4p) c) Să se arate că $\det A \cdot \det B = \det(A \cdot B)$ pentru orice $A, B \in G$.
- (2p) d) Să se arate că dacă $A = \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix} \in G$, atunci matricea A este inversabilă și $A^{-1} = 2aI_2 - A$.
- (2p) e) Să se arate că dacă $A \in G$, atunci există $x \in [0, 2\pi)$ astfel încât $A = M(x)$.
- (2p) f) Utilizând formulele $\cos(a+b) = \cos a \cdot \cos b - \sin a \cdot \sin b$ și $\sin(a+b) = \sin a \cdot \cos b + \sin b \cdot \cos a$, $\forall a, b \in \mathbf{R}$, să se calculeze $M^n(x)$, $n \in \mathbf{N}^*$, $x \in \mathbf{R}$.
- (2p) g) Să se arate că există o matrice $A \in G$ astfel încât mulțimea $G(A) = \{A^n \mid n \in \mathbf{N}^*\}$ să fie infinită.

SUBIECTUL IV (20p)

Fie şirurile $(I_n)_{n \geq 0}$, $(a_n)_{n \geq 1}$, cu $I_0 = \int_0^{\frac{\pi}{4}} 1 dx$, $I_n = \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tan^{2n} x dx$,

$$a_n = 1 - \frac{1}{3} + \frac{1}{5} - \dots + \frac{(-1)^{n-1}}{2n-1}, \quad n \in \mathbf{N}^*.$$

- (4p) a) Să se calculeze I_0 și I_1 .
- (4p) b) Să se arate că $I_{n+1} + I_n = \frac{1}{2n+1}$, $n \in \mathbf{N}$.
- (4p) c) Să se arate că şirul $(I_n)_{n \geq 0}$ este monoton și mărginit.
- (2p) d) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n$.
- (2p) e) Să se arate că $a_n = I_0 + (-1)^{n-1} I_n$, $\forall n \in \mathbf{N}^*$.
- (2p) f) Să se arate că $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = \frac{\pi}{4}$.
- (2p) g) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} (-1)^n n \cdot \left(\frac{\pi}{4} - a_n \right)$.

Varianta 92

Subiectul I

a) $a=2$. b) $\cos^2 2002\pi - \sin^2 2002\pi = \cos 2 \cdot 2002\pi = 1$. c) $AB = 4\sqrt{5} \Rightarrow R = 2\sqrt{5}$.

Centrul cercului este mijlocul lui AB, C(0,2). Ecuația cercului este $x^2 + (y-2)^2 = 20$.

d) $\frac{1}{b} = \frac{a}{3} = \frac{1}{1} \Rightarrow a = 3, b = 1$. e) $|(1+i)^8| = |1+i|^8 = \sqrt{2}^8 = 16$.

f) Cu formula lui Heron obținem $S = \sqrt{9 \cdot 4 \cdot 3 \cdot 2} = 6\sqrt{6}$.

Subiectul II

1.a) $\frac{11+12+\dots+18}{8} = \frac{8 \cdot (11+18)}{8 \cdot 2} = \frac{29}{2}$. b) 12 progresii aritmetice cu trei elemente.

c) $n \in \{1,2,3,4,5\}$, deci 5 numere naturale satisfac relația dată.

d) $f = (X^3 - 1)(X^3 + 1) = (X - 1)(X^2 + X + 1)(X^3 + 1) \Rightarrow q = (X - 1)(X^3 + 1)$;

e) $P = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$.

2. a) $f'(x) = e^x - e^{-x}$. b) $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{f(x) - 2}{x} = f'(0) = 0$. c) $f''(x) = e^x + e^{-x} > 0, \forall x \in \mathbf{R}$, deci f' este strict crescătoare, $f'(0) = 0$, deci $x_0 = 0$ este singurul punct de extrem local.

d) $\min f = f(0) = 2$. e) $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{1}{e^n} \int_0^n f(t) dt = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{e^n - e^{-n}}{e^n} = 1$.

Subiectul III

Fie $X(a,b) = \begin{pmatrix} a & b \\ -b & a \end{pmatrix}$, $\det X(a,b) = a^2 + b^2 = 1$.

a) $I_2 = X(1,0) \in G, M(x) = X(\cos x, \sin x) \in G$.

b) Fie $A=X(a,b), B=X(c,d) \in G$. Avem

$$A \cdot B = \begin{pmatrix} ac - bd & ad + bc \\ -ad - bc & ac - bd \end{pmatrix}, \text{ și cum } (ac - bd)^2 + (ad + bc)^2 = (a^2 + b^2)(c^2 + d^2) = 1,$$

rezultă că $A \cdot B \in G$.

c) Calcul direct.

d) Din teorema Cayley-Hamilton obținem $A^2 - 2aA + I_2 = 0$, de unde

rezultă $A^{-1} = 2aI_2 - A$.

e) Din $a^2 + b^2 = 1$ rezultă că există $x \in [0, 2\pi)$ astfel ca $a = \cos x, b = \sin x$.

f) $M^2(x) = \begin{pmatrix} \cos 2x & \sin 2x \\ -\sin 2x & \cos 2x \end{pmatrix}$. Se arată prin inducție că

$$M^n(x) = \begin{pmatrix} \cos nx & \sin nx \\ -\sin nx & \cos nx \end{pmatrix}, \forall n \in \mathbf{N}^*.$$

g) Fie $A = \begin{pmatrix} \cos 1 & \sin 1 \\ -\sin 1 & \cos 1 \end{pmatrix}$. Rezultă $G(A) = \left\{ \begin{pmatrix} \cos n & \sin n \\ -\sin n & \cos n \end{pmatrix}, n \in N \right\}$. Arătăm că elementele lui $G(A)$ sunt distințe. Dacă ar exista două matrice din $G(A)$ a.î. $A^m = A^n$ cu $m, n \in \mathbf{N}$, $m \neq n$, rezultă $m = n + 2k\pi, k \in \mathbf{Z} \Leftrightarrow m - n = 2k\pi$, contradicție cu faptul că π este irațional.

Subiectul IV

a) $I_0 = \int_0^{\frac{\pi}{4}} dx = \frac{\pi}{4}; I_1 = \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tg^2 x dx = \int_0^{\frac{\pi}{4}} [(\tg^2 x + 1) - 1] dx = (\tg x - x) \Big|_0^{\frac{\pi}{4}} = 1 - \frac{\pi}{4}$.

b) $I_{n+1} + I_n = \int_0^{\frac{\pi}{4}} (\tg^{2n+2} x + \tg^{2n} x) dx = \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tg^{2n} x (\tg^2 x + 1) dx = \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tg^{2n} x (\tg x)' dx = \frac{\tg^{2n+1} x}{2n+1} \Big|_0^{\frac{\pi}{4}} = \frac{1}{2n+1}$.

c) $I_{n+1} - I_n = \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tg^{2n+2} x dx - \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tg^{2n} x dx = \int_0^{\frac{\pi}{4}} \tg^{2n} x (\tg^2 x - 1) dx \leq 0$, deoarece $\tg^{2n} x \geq 0$,
 $\tg^2 x - 1 \leq 0$ pentru $x \in \left[0, \frac{\pi}{4}\right]$, deci $(I_n)_{n \geq 0}$ este descrescător. Evident $0 < I_n \leq I_0, \forall n \in \mathbf{N}$,
deci $(I_n)_{n \geq 0}$ este mărginit.

d) Din punctul e) rezultă că $(I_n)_{n \geq 0}$ este convergent, fiind monoton și mărginit. Fie $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n = I, I \in \mathbf{R}$. Trecând la limită în relația de la b), obținem $I + I = 0 \Rightarrow I = 0$.

e) Din relația de la b) obținem $I_n = \frac{1}{2n-1} - I_{n-1}, n \geq 1$. Rezultă că

$$I_n = \frac{1}{2n-1} - I_{n-1} = \frac{1}{2n-1} - \left(\frac{1}{2n-3} - I_{n-2} \right) = \dots = \frac{1}{2n-1} - \frac{1}{2n-3} + \dots + (-1)^n \cdot 1 + (-1)^n \cdot I_0.$$

Rezultă $a_n = I_0 + (-1)^{n-1} \cdot I_n, n \geq 1$.

f) Cum $\lim_{n \rightarrow \infty} I_n = 0$, din punctul e) rezultă că $\lim_{n \rightarrow \infty} a_n = I_0 = \frac{\pi}{4}$.

g) Din relația de la e) obținem $(-1)^n \left(\frac{\pi}{4} - a_n \right) = I_n$ și $(-1)^n n \left(\frac{\pi}{4} - a_n \right) = nI_n$. Pe de altă

parte din punctul b) și monotonia lui (I_n) obținem

$$2I_n \geq I_{n+1} + I_n = \frac{1}{2n+1} \text{ și } 2I_{n+1} \leq I_{n+1} + I_n = \frac{1}{2n+1}, \text{ deci } \frac{1}{2(2n+1)} \leq I_n \leq \frac{1}{2(2n-1)} \Leftrightarrow$$

$$\Leftrightarrow \frac{1}{2(2n+1)} \leq nI_n \leq \frac{n}{2(2n-1)}. \text{ Rezultă că } \lim_{n \rightarrow \infty} nI_n = \frac{1}{4}.$$